

PORTRETI SKOZI ZGODOVINO UMETNOSTI

Mentor/ica:	Ana Urbančič, profesorica umetnostne zgodovine in diplomirana sociologinja kulture. Predavateljica umetnostne zgodovine in filmske umetnosti v različnih izobraževalnih okoljih za različne ciljne skupine. Sodelovala tudi z RTV Slovenija kot tekstopiska in urednica otroške serije Minuta v muzeju.
Kdaj in kje:	PONEDELJEK, 11:15 do 12:45 CDI Univerzum, Grošljeva 4, predavalnica 13
Prvo srečanje:	ponedeljek, 5. oktober 2020

OKVIRNA VSEBINA

Portreti so del umetnosti že od začetka ustvarjanja, so večna tema umetnikov in njihov navdih ter hkrati danes najpogosteje deljena podoba na družabnih omrežjih (avtoportreti - sebki). S portreti so umetniki za vse čase ovekovečili osebo, ji izkazali čast in predstavili njeno moč. Portrete bomo preučevali skozi umetnostnozgodovinsko časovnico, si ogledali njihovo raznolikost in spoznali terminologijo (busta, akt, karikatura). Po obdobjih se bomo osredotočili na portrete, ki so izstopali; na umetnike, ki so uvedli novosti (npr. prvi portret v naravni velikosti). Spoznali bomo zanimivosti o umetnikih, upodobljenih, tehnikah in simbolih.

STARI VEK: po volji naročnikov prevladujejo olepšani portreti, a z nekaj izjemami (Stari Egipt: Ehnaton in realizem; antika: nič kaj laskave upodobitve filozofov in Fajumski portreti).

SREDNJI VEK: mecenstvo cerkve in nadaljevanje idealiziranja, razkazovanje časti in bogastva.

Pozni srednji vek: sekularne figure in manj olepševanja (van Eyck).

NOVI VEK. Renesansa: Vzpon genijev (da Vinci) in inovacij, portret v naravni velikosti (Cranach), serije avtoportretov (Dürer). Manierizem: bogastvo in eleganca (Bronzino). El Greco in "notranja vizija". Barok: zapis statusa (Rubens), prikaz srednjega razreda (Vermeer). Raziskovanja obraza v Rembrandtovih avtoportretih in pojav karikatur. Rokoko: ornamentacija in detajlirane draperije (Boucher).

19. STOLETJE. Neoklasicizem: tradicija antike (Ingres). Romantika: dramatičnost (Delacroix) in provokacije Goye. Realizem: nižji sloj (Courbet), karikature (Daumier), kronika družbe (Toulouse-Lautrec). Impresionizem: intimni portreti (Renoir). Postimpresionizem: znanci v drznih barvah (Van Gogh).

Novost, ki vpliva na nadaljnji razvoj portreta, je pojav fotografije. Če lahko fotografija verno prikaže osebo, potem realizem ni potreben; nastopi čas za eksperimentiranje.

20. STOLETJE. Fauvizem: nenaravni toni (Matisse). Kubizem: Picassova geometriziranost. Ekspresionizem: psihološke študije (Dix). Rusija prispeva k razvoju portreta (Brodsky). Po krajšem upadu se portreti ponovno vrnejo v 60-ih letih (Bacon).

21. STOLETJE: še bolj poglobljeno zanimanje za temo sebstva. Vzpon družbenih portretov, raziskovanja nacionalnih identitet, vprašanje spola in novi naročniki: zvezdniki (Leibovitz, Wylie). Raznolikost poigravanja s človeško podobo (hiperrealizem, prepletanje in zabrisovanje podob). Vedno večja dostopnost portretov na družbenih platformah pa nudi vprašanje: kje se umetnost začne in kje konča?

CILJI

Poznavanje umetnostnozgodovinske časovnice, prepoznavanje različnih slogov in predstavljenih portretov.

METODE

Predavanje s slikovno predstavitvijo. Dokumentarni filmi; izseki iz filmov (Girl With A Pearl Earring, 2003; Mona Lisa Smile, 2003; Big Eyes, 2014). Skupinsko in individualno delo. Kvizi za sprotno ponavljanje. Skupne analize umetnin, diskusija. Literarna dela (citati, biografija umetnikov, pomen simbolov).

UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO PROGRAMA

Aymar, G. C.: The Art of Portrait Painting; Chilton Book Co., 1967.

Bonafoux, P.: Portraits of the Artists: The Self-Portrait in Painting; Skira, 1985.